

Hírlevél 2008/12.

- **JELENTÉS A MAGYARORSZÁGI KÁBÍTÓSZERHELYZETRŐL 2008**
- **EMCDDA INSIGHTS 8 – DROGHASZNÁLAT, CSÖKKENT GÉPJÁRMŰVEZETŐI KÉPESSÉGEK, KÖZLEKEDÉSI BALESETEK**
- **HONLAP LÁTOGATOTTSÁGI ADATOK**

JELENTÉS A MAGYARORSZÁGI KÁBÍTÓSZERHELYZETRŐL 2008

A Szociális és Munkaügyi Minisztérium szakmai kiadványsorozatában megjelent a Jelentés a magyarországi kábítószerhelyzetről 2008. A kiadvány a Nemzeti Drogstratégia szerkezeté szerint tárgyalja a legfrissebb adatokat a kábítószer-probléma minden területén. A nyomtatott formában publikált Jelentés tartalmazza a Nemzeti Drog Fókuszpont EMCDDA részére készült beszámolóját, annak legfrissebb adatait, valamint kiegészül a koordinációs intézkedéseket, a Kábítószerügyi Egyeztető Fórumok működését és a regionális, helyi kutatások eredményeit bemutató fejezetekkel.

A 2008-as Éves Jelentés a magyarországi kábítószer-helyzetről az EMCDDA számára letölthető a Drog Fókuszpont honlapjáról:

<http://drogfokuszpont.hu/?pid=96> ■

DROGHASZNÁLAT, CSÖKKENT GÉPJÁRMŰVEZETŐI KÉPESSÉGEK, KÖZLEKEDÉSI BALESETEK

Az EMCDDA nemrég megjelent szakirodalmi áttekintése átfogó képet nyújt a kábítószer-használat, a csökkent gépjárművezetői képesség és a közlekedési balesetek közötti kapcsolatról. Kitér módszertani kérdésekre, ismerteti a járművezetők körében elvégzett gyakorisági felmérések eredményeit, emellett pedig áttekinti az 1999 óta közzétett főbb nemzetközi epidemiológiai felmérések megállapításait. A beszámoló a kábítószer-használat, a csökkent vezetési képesség és a közlekedési balesetek közötti kapcsolatra vonatkozó kísérleti és gyakorlati vizsgálatok eredményeire is épít. Az e területen végzett kutatások között főként kísérleti és epidemiológiai vizsgálatok találhatók, mindkét megközelítésnek megvan a maga előnye, illetve hátránya:

A szimulátorok segítségével vagy kontrolláltan drogot fogyasztó önkéntesek részvételével történő kísérletek az ok-okozati összefüggéseket tárják fel. Az eredmények egyes esetekben azonban csak korlátozott mértékben hasznosíthatók a polidroghasználat változatossága miatt, vagy az önkéntesek kábítószer-fogyasztási előéletében vagy a közöttük egyénekenként mutatózó különbségek miatt.

Az epidemiológiai vizsgálatok a kábítószer-használat gyakoriságát vizsgálják egyes csoportokon belül. Ezek magukban foglalják a közúti ellenőrzéseket, a kábítószerek egyes járművezetők alpopulációjában való elterjedtségének felmérésére irányuló vizsgálatokat, a baleseti kockázatra irányuló vizsgálatokat, a felelősség-elemzéseket, a lakosság egészében végzett felméréseket, illetve a farmako-epidemiológiai vizsgálatokat. Az epidemiológiai kutatás hatóköre korlátozott, hiszen elképzelhetők a kábítószer-használattal kapcsolatosan olyan kockázati tényezők, amelyekre nem derül fény a vizsgálat megállapításaiból. Az epidemiológiai kutatás másik hátránya az, hogy ezzel nem lehet megkülönböztetést tenni egy „valódi” kockázati tényező, illetve más, a kockázati tényezővel szoros összefüggésben álló tényezők között. Az egyes vizsgálatok eredményei többféle okból sem összehasonlíthatóak, ilyenek lehetnek például a vizsgált populációban vagy a kiválasztott mintákban mutatózó különbségek.

A kísérleti vizsgálatok eredményei szerint bizonyos illegális kábítószerek befolyásolhatják a vezetői teljesítményt; egyes kábítószerek esetében a hatás az adagtól függ.

- A kannabisz ronthatja a vezetéshez szükséges egyes kognitív és pszichomotoros képességeket.
- Az MDMA (ecstasy) kedvezőtlen és kedvező hatást egyaránt kifejt a teljesítményre.
- Az együttesen alkalmazott alkohol és illegális kábítószerek hatásaira irányuló vizsgálatok szerint ilyen esetekben bizonyos illegális kábítószerek (pl. a kannabisz) további, szinergikus teljesítménycsökkenést eredményezhetnek, mások viszont (pl. a kokain) részben visszafordíthatják a teljesítménycsökkenést. Az MDMA mérsékelheti az alkohol egyes – de nem az összes – káros hatásait, az alkohol egyéb kedvezőtlen hatásai viszont felerősödhetnek.
- Az illegális kábítószerek tartós használata bizonyos kognitív és/vagy pszichomotoros képességek romlását idézheti elő, és a vezetői teljesítmény csökkenését eredményezheti még akkor is, ha a vizsgált alanyból a szer már kiürült.

A kísérleti vizsgálatok eredményei egyes terápiás alkalmazású gyógyszerek esetében is nyilvánvaló teljesítménycsökkenést mutatnak.

- A benzodiazepinek (Rivotril, Xanax stb.) általában rontják a teljesítményt, azonban míg bizonyos (hatásukat hosszú, közép- vagy rövid távon kifejtő) fajtáik súlyos teljesítményromláshoz vezethetnek, addig más fajták esetében a következő napon nemigen érvényesül a szer maradványainak hatása.
- Az első generációs antihisztaminok a második generációsokhoz képest általában nyugtatóbb hatásúak, habár kivételek mindkét csoportban adódnak.
- A triciklikus antidepresszánsok esetében a teljesítményromlás erősebb, mint a legutóbbi típusoknál, habár a második generációs szelektív szerotonin visszavétel gátlók fogyasztását követően elvégzett kísérleti vizsgálatok eredményei nem mindig konzisztensek.

Minden terápiás kategóriában vannak olyan szerek, amelyek esetében a teljesítményromlás elenyésző vagy nem következik be, ezért azoknak, akik vezetni szeretnének, ilyen készítmények felírása javasolt.

Az epidemiológiai vizsgálatok a kísérleti vizsgálatok számos megállapítását megerősítették. A közúti ellenőrzések során végzett felmérések alkalmával megvizsgált vezetők 1–2%-a esetében találtak kábítószer-fogyasztásra utaló nyomokat a nyálban.

- Az elemzésre bocsátott kábítószerek közül az alkohol után a kannabisznak a legnagyobb az előfordulási gyakorisága, habár a benzodiazepinek jelenlétét vizsgáló minták elemzésekor a benzodiazepinek prevalenciája helyenként még a kannabisznál is magasabbnak bizonyult.
- Statisztikai szempontból fokozott baleseti kockázat és/vagy balesetért való felelősség volt megállapítható a kannabisz, a benzodiazepinek, az amfetaminok, a heroin és a kokain esetében. Ezek a kockázatok pedig csak növekednek a kábítószer más pszichoaktív szerrel, pl. alkohollal történő együttes használatakor.

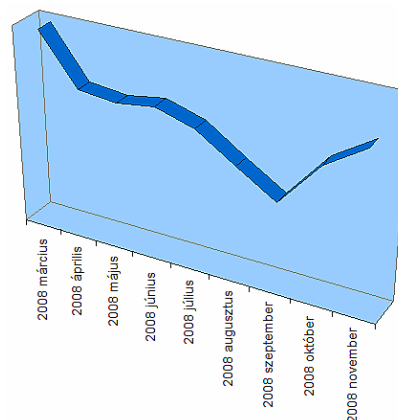
Ahhoz, hogy a bizonyos kábítószerek által a vezetési teljesítményre és a balesetek kockázatára gyakorolt hatást megfelelő biztonsággal megbecsülhessük, az epidemiológiai és a kísérleti vizsgálatok eredményeinek az összevetésére van szükség. 2006–2007 folyamán egy nemzetközi szakértőkből álló bizottság – amelynek az EMCDDA és a NIDA képviselői is tagjai voltak – iránymutatásokat állapított meg a kábítószerekkel és a járművezetéssel kapcsolatos jövőbeli kutatáshoz az összehasonlíthatóbb módszertanok kialakítása érdekében. Ezeket a 2010-ben lezáruló uniós DRUID projekt fogja össze, melynek keretében az alkohol, az illegális kábítószerek és a gyógyszerek vezetési képességekre gyakorolt hatására vonatkozóan végeznek referenciavizsgálatokat, illetve elemzik a balesetben érintett járművezetőket, továbbá a járművezető populáció egésze körében az alkohol és más pszichoaktív szerek előfordulási gyakoriságát is.

A kiadvány angol nyelven letölthető honlapunkról, ill. korlátozott számban nyomtatott formában is megrendelhető irodavezetőnkél.

<http://drogfokuszpont.hu/?pid=189> ■

HONLAP LÁTOGATOTSÁGI ADATOK

Honlapunk tartalmi átalakítására 2008 februárjában került sor. A látogatottság az egész év során márciusban volt a legmagasabb, talán a hír hatására is. A júniusi kábítószer-ellenes világnap okozott emelkedést. Bár a nyári hónapok összességében látogatottság-csökkenést hoztak, az augusztusi túladagolások kiemelkedő látogatottságot okoztak a kábítószer-fogyasztással összefüggő halálozás és a problémás kábítószer-fogyasztás menüpontokban csakúgy, mint a heroin-használat egyes kérdéseiről készült összefoglaló esetében. Az őszi hónapok során tapasztalt emelkedés a Jelentési kötelezettség teljesítéséhez kapcsolható, számos látogató érkezett az egyes szakterületekhez kapcsolódó *Tények és számok* oldalakra, és sokan töltöttek le előadásokat, útmutatókat vagy egyéb szakmai anyagokat a szakterületek *Kapcsolódó dokumentumok* menüpontjai alatt. A látogatott oldal és a látogató aránya magas, ami azt jelzi, hogy a weblapra érkezők nem véletlenül nyitják meg a főoldalt, hanem keresési céllal érkeznek honlapunkra.

A honlap egyes menüpontjainak látogatottsága

Éves Jelentések	Legmagasabb látogatottság
Populációs vizsgálatok	Magas látogatottság
Prevenció	Közepesen magas látogatottság
Kábítószer-bűnözés	Közepesen magas látogatottság
Kábítószerpiac	Közepesen magas látogatottság
Kábítószer-politika, stratégia	Közepesen magas látogatottság
Rólunk	Közepesen magas látogatottság
Kezelés - Ellátás	Közepesen magas látogatottság
Problémás kábítószer-fogyasztás	Közepesen magas látogatottság
Korai Jelzőrendszer	Közepesen magas látogatottság
Fogalomtár	Közepesen magas látogatottság
Kábítószer-fogyasztással összefüggő fertőző betegségek	Közepesen magas látogatottság
Kábítószer-fogyasztással összefüggő halálozás	Közepesen magas látogatottság
Kapcsolat	Közepesen magas látogatottság
Hírlevél	Közepesen magas látogatottság
Kábítószerrel összefüggő társadalmi költségek	Közepesen magas látogatottság
Jogtár	Közepesen magas látogatottság
Linkgyűjtemény	Közepesen magas látogatottság
Sajtó	Közepesen magas látogatottság

Az egyes menüpontok látogatottságát vizsgálva kiderül, hogy az Éves Jelentések volt a leglátogatottabb elem, legtöbbször az EMCDDA felé megküldésre került Jelentésünket töltötték le, ezt követte az uniós ügynökség európai szintű Éves Jelentése. A látogatók leginkább a populációs vizsgálatokra és a prevenció adatokra, útmutatókra voltak kíváncsiak. Látogatottsági sorrendet követve a kábítószer-bűnözés és a kábítószerpiac működését leíró adatok iránti érdeklődés előzte meg a drogpolitikát, stratégiai dokumentumokat gyűjtő aloldalt. Jóllehet az eltérés nem jelentős, a halálozási mutatókat és a fertőző betegségek adatait bemutató oldalak látogatottsága némileg elmarad a kezelés-ellátás és a problémás kábítószer-fogyasztás szakterületek mögött. Legkisebb érdeklődés a kábítószerrel összefüggő társadalmi költségek iránt mutatkozott. A Jogtár és a Linkgyűjtemény statikus tartalma ugyan nem igazán keltett fel érdeklődést, a Fogalomtár azonban számos látogató használta.

Bár az összefüggés közvetett, az egyes szakterületek almenüinek megnyitási gyakorisága jelezheti azokat a területeket, melyek további bővítésre szorulnak a még átfogóbb tájékoztatás érdekében. A következő hónapban több oldal frissítése mellett a Fogalomtár és a Linkgyűjtemény kibővítésére kerül sor. ■